

Vergaderjaar 2024–2025

36 600 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2025

Nr. 60

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 januari 2025

Op 15 januari jl. organiseerde het Ministerie van Buitenlandse Zaken een internationale conferentie over sanctienaleving. Doel van de conferentie was het verder verbeteren van sanctienaleving. Tijdens de conferentie vond een ronde tafel plaats met vertegenwoordigers van de Nederlandse private sector en nationale toezichthouders en handhavingspartners over het versterken van de onderlinge samenwerking. Het internationale deel van de conferentie stond in het teken van het uitwisselen van geleerde lessen en *best practices* tussen EU Lidstaten en internationale partners op het terrein van sanctienaleving en de ontwikkeling van een Europese sanctienalevingsagenda.

Gast sprekers op de internationale conferentie waren de Ministers van Buitenlandse Zaken van Finland Elina Valtonen en van Letland Baiba Braže, de sanctiegezant van de Europese Unie (EU) David O’Sullivan en de sanctie-adviseur van de Oekraïense president Zelensky, Vladyslav Vlasiuk. De conferentie werd bezocht door deelnemers afkomstig uit vrijwel alle Lidstaten van de Europese Unie, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Canada, het Nederlandse bedrijfsleven, ngo’s, onderwijsinstellingen en overheidsorganisaties.

Tijdens de conferentie presenteerde de Onafhankelijke Anti-Corruptie Commissie van Oekraïne (NAKO) een tentoonstelling van op Oekraïens grondgebied neergekomen Russisch wapentuig met daarin Westerse onderdelen. Deze tentoonstelling onderstreepte het belang van effectieve naleving en het intensiveren van de inzet op het tegengaan van sanctie-omzeiling. Effectieve sanctiedruk op Rusland blijft van belang in het kader van onze onverminderde steun voor Oekraïne, conform het Regeerprogramma (bijlage bij 36 471, nr. 96).

Rondetafelsessie private- en publieke sector

De conferentie werd afgetrapt met een besloten rondetafelsessie over «samenwerking, kennisdeling en informatie-uitwisseling tussen overheid en bedrijven in de sanctienalevingsketen». De volledige sanctienalevingsketen was daarbij aanwezig, met onder meer vertegenwoordigers uit de private sector (bedrijfsleven (branche- en werkgeversorganisaties), de financiële sector, de juridische beroepsgroepen) en de publieke sector (beleidsmakers, nationale toezicht- en handhavingsinstanties). Het doel van de rondetafel was om nader te verkennen hoe overheid en bedrijven, maar ook bedrijven onderling, beter kunnen samenwerken om de naleving van sancties te versterken, bijvoorbeeld door informatiedeling. Hiermee geef ik uitvoering aan motie Van der Burg c.s. (Kamerstuk 36 410 V, nr. 93).

Van beide zijden werd geconstateerd dat de verdere verbetering van onderlinge informatie-uitwisseling (privaat – privaat; publiek – privaat; publiek – publiek) bijdraagt aan de kwaliteit van de naleving en de effectiviteit van de sancties en door verschillende deelnemers werd hier tot opgeroepen. Het kabinet deelt dat goede informatievoorziening essentieel is voor het bedrijfsleven, en spant zich hiervoor in met onder andere een sanctieloket bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en bijeenkomsten met de sector over sancties. Het aangekondigde Centraal Meldpunt Sancties (zie onder) vormt in de ogen van de deelnemers aan de rondetafel een belangrijke stap vooruit. Het non-paper van Nederland met de titel *«Strengthening European cooperation to reinforce national efforts on the implementation and enforcement of EU restrictive measures»*¹ werd door alle deelnemers verwelkomd omdat het bijdraagt aan het bewerkstelligen van een gelijk speelveld in de EU, iets dat door de deelnemers als essentieel werd gezien voor effectieve naleving.

Het kabinet is voornemens om verder te investeren in contacten met de private sector om publiek-private samenwerking verder vorm te geven, en privaat-private samenwerking te faciliteren. Een onderdeel daarvan zullen zijn werkbezoeken aan verschillende bedrijven om in gesprek te gaan over best practices, samenwerking, kennisdeling en informatie-uitwisseling.

Centraal Meldpunt Sancties

Sinds de Russische inval in Oekraïne, bijna drie jaar geleden, hebben we als EU een groot aantal sancties opgelegd. Onderdeel van deze sancties zijn verschillende meldpunten, die op dit moment decentraal zijn ondergebracht bij verschillende ministeries en toezicht- en handhavingsinstanties. Tijdens het proces van de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel (Wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen; Wis) is door vrijwel alle betrokkenen de wens geuit om deze meldpunten te centraliseren. Ik heb daarom aangekondigd een Centraal Meldpunt Sancties (CMS) op te richten bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Het CMS gaat het makkelijker maken voor het bedrijfsleven om te voldoen aan de diverse meldingsplichten die zijn neergelegd in Europese sanctieverordeningen. Daarnaast verwerft de overheid een sterkere informatiepositie omdat veel informatie centraal gaat binnenkomen. Door deze informatie te analyseren wordt het mogelijk om patronen en handelwijzen, bijvoorbeeld met betrekking tot sanctieomzeiling, te

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2024/11/30/strengthening-european-cooperation-to-reinforce-national-efforts-on-the-implementation-and-enforcement-of-eu-restrictive-measures>.

identificeren. Dit stelt het kabinet beter in staat om gerichte sanctiemaatregelen te ontwikkelen, maar levert ook waardevolle informatie op voor de uitvoerings- toezicht- en handavingsinstanties in Nederland. Ook kan eenvoudiger worden voldaan aan de verplichtingen tot rapportage richting de EU en kan het meldpunt voorlichting geven over de meldingsplichten.

Het kabinet zal de komende periode het CMS vormgeven bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het CMS kan pas volledig van start gaan als de Wet internationale sanctiemaatregelen in werking treedt.

Best practices

Gedurende het middagprogramma voor (internationale) overheidspartners presenteerden de delegaties uit Finland, Letland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Nederland en de Europese Commissie hun *best practices* op het gebied van sanctienaleving. Door de delegaties werd onder meer het belang van regelmatig overleg met de financiële sector, strenge douanecontroles op de illegale invoer van gesanctioneerde goederen, gelijkgestemde sanctiemaatregelen tussen internationale partners, het periodiek delen van *best practices*, versterkte informatie-uitwisseling (zowel nationaal als over de grens) en internationale consultaties benoemd. Hiermee raakten de deelnemers verder bekend met elkaars handhavingssystemen. Tijdens de conferentie kwam tevens aan de hoogte hoe het nalevingsniveau in de lidstaten verder kan worden versterkt door collegiale toetsing (peer-reviews) tussen lidstaten, de nalevingsarchitectuur van verschillende lidstaten te vergelijken met als doel van elkaar te leren, goede ervaringen (best practices) uit te wisselen, en elkaar scherp te houden.

Inzet van de conferentie was tevens om Europese sanctienaleving hoog op de agenda te houden in Brussel. De Europese Commissie moet hierin een rol spelen. De steun van de huidige en aankomende voorzitters van de EU, respectievelijk Polen en Denemarken, voor deze beleidsinzet van Nederland zal hierbij helpen. Ik zal mij hier dan ook voortdurend voor blijven inzetten.

Sanctienaleving is niet alleen gebaat bij goede afstemming met EU lidstaten, maar ook met partnerlanden die soortgelijk sanctieregimes hanteren. Daarom faciliteerde BZ op 16 januari een informatiedag voor bedrijven over de overeenkomsten en verschillen tussen de EU en VS sancties tegen Rusland, en hoe bedrijven de naleving van sancties kunnen optimaliseren. Hierbij waren verschillende vertegenwoordigers van de Amerikaanse en Nederlandse overheid aanwezig. Ook deze dag is goed bezocht en gewaardeerd door het Nederlands bedrijfsleven.

Kennisnetwerk

Op 16 januari 2025 vond de lancering van het kennisnetwerk sancties plaats op het Instituut Clingendael. Clingendael faciliteert dit kennisnetwerk namens BZ met als doel om een netwerk van experts te creëren ter bevordering van expertise op het gebied van sancties en ter inspiratie voor een effectieve en innovatieve Nederlandse beleidsinzet. In het teken van de lancering van het kennisnetwerk sancties organiseerde Clingendael op 17 januari 2025 een Sanctions Network Conference waar academici, denktanks, private partners, NGO experts en beleidsmakers samenkwamen om te reflecteren op het (EU-) sanctiebeleid.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp